

DE BERGGIDS

*tijdschrift van de
Koninklijke Nederlandse
Alpen-Vereniging*

REDACTIE:

A. A. Verrijn Stuart, voorzitter
F. C. Dufour, secretaris
R. Leopold
H. van Meeuwen
H. Timmers
B. R. Vermeer
H. J. Vonk

K. Wevers
F. Boesveldt
R. N. W. Hauer
M. J. H. Willinge

Bergflitsredacteuren

INHOUDSOPGAVE

Een jongensdroom wordt
werkelijkheid

Ronald Naar

Materiaalkeuze

Herman Plugge

Materiaalrubriek: donsvervanging

Liesbeth Schreve verlaat redactie

Huttentrektocht Rätikon 1977

Thoma Bezuijen

Annapurna: een correctie

Het laatste Annapurnatrauma

Henk Hovinga

Cadeau van Zwitsers

R. Leopold

Alpiene Kroniek

Balanszoekertje van een oude skiff:
Adèle

Tochtenrubriek:

Boven de Furkapas

*Robert Eckhart
Kees Kamerling*

Bergflits:

Voorjaarsvergadering met statuten-
wijziging en Toni Hiebeler - rectificaties
zomerprogramma - opleidingen -
Excerpta Alpina - kringnieuws

Bij de omslag:

Een deel van het schilderij van de
Obergabelhorn, dat de SAC de
KNAV heeft aangeboden, als dank
voor het door ons geschonken Ar-
ben-bivak. Zie ook pagina 22.

Zilveren Annapurna-miniatuur

1977, KNAV 75 jaar. De Jubileumviering ligt achter ons, met feest in het lage Papendal en het hoge Zermatt. Met een bijzondere Berggids en een eigen Jubileumboek. En dan nog de Annapurna, 8091 m hoog. Als herinnering aan dit uitzonderlijke jaar een ongewoon miniatuur: klimmer in actie op de symbolische berg. Dit aardige beeldje, in zwaar-verzilverde uitvoering, kunt u in bezit krijgen door storting van f 75,- op rekening 830.450.610 van de Spaarbank van de Stad Amsterdam. U helpt dan tevens het nog bestaande gat in de expeditiebegroting dichten. Na overmaking van genoemd bedrag wordt het 7 cm hoge beeldje u zonder extra kosten per post thuisbezorgd.

Berggids Redactiesecretariaat:

F. C. Dufour
Douw van der Kraplaan 41
Voorschoten
Telefoon: (01717) 39 92

Sluitingsdatum inzending kopij: 15-I, 15-IV, 15-VII, 15-X.

KNAV-bestuur:

R. Leopold - voorzitter
H. Tollenaar - secretaris
F. H. Schreve - penningmeester
Mevr. A. Nieuwenhuijsen-Schaap -
bibliothecaresse
Mej. M. Prager
L. C. G. Berger - Zomerprogramma
J. van Dorp - Zomerprogramma
K. E. J. Dijk - Jeugdzaken
F. W. Gorter - Kringen
E. P. A. Hopster - Zomer-
programma en Studentenzaken
J. A. Noordijk - Lezingen, Leden-
bijeenkomsten
J. Mees -
studentenvertegenwoordiger

Adres secretaris voor correspondentie betreffende algemene zaken: Bureau KNAV,
Lange Voorhout 16 te Den Haag.

KNAV-bureau:

Lange Voorhout 16, 's-Gravenhage
Telefoon (070) 65 28 50

Adreswijzigingen en correspondentie inzake lidmaatschap én abonnement Berggids als-
mede informatie over tochten te richten aan het KNAV-bureau. Gidsjes en kaarten kun-
nen bij het KNAV-bureau worden geleend.

Betalingen:

Contributies: postrekening 125203
Overige betalingen: postrekening 71677
Beide t.n.v. KNAV te 's-Gravenhage

KNAV-bibliotheek:

Ondergebracht bij:
Koninklijke Bibliotheek
Kazernestraat 39, 's-Gravenhage

Voor het lenen van boeken - geen kaarten en gidsjes, zie onder KNAV-bureau - kan
men zich rechtstreeks tot de Koninklijke Bibliotheek wenden met lidmaatschapskaart.

Een jongensdroom wordt werkelijkheid

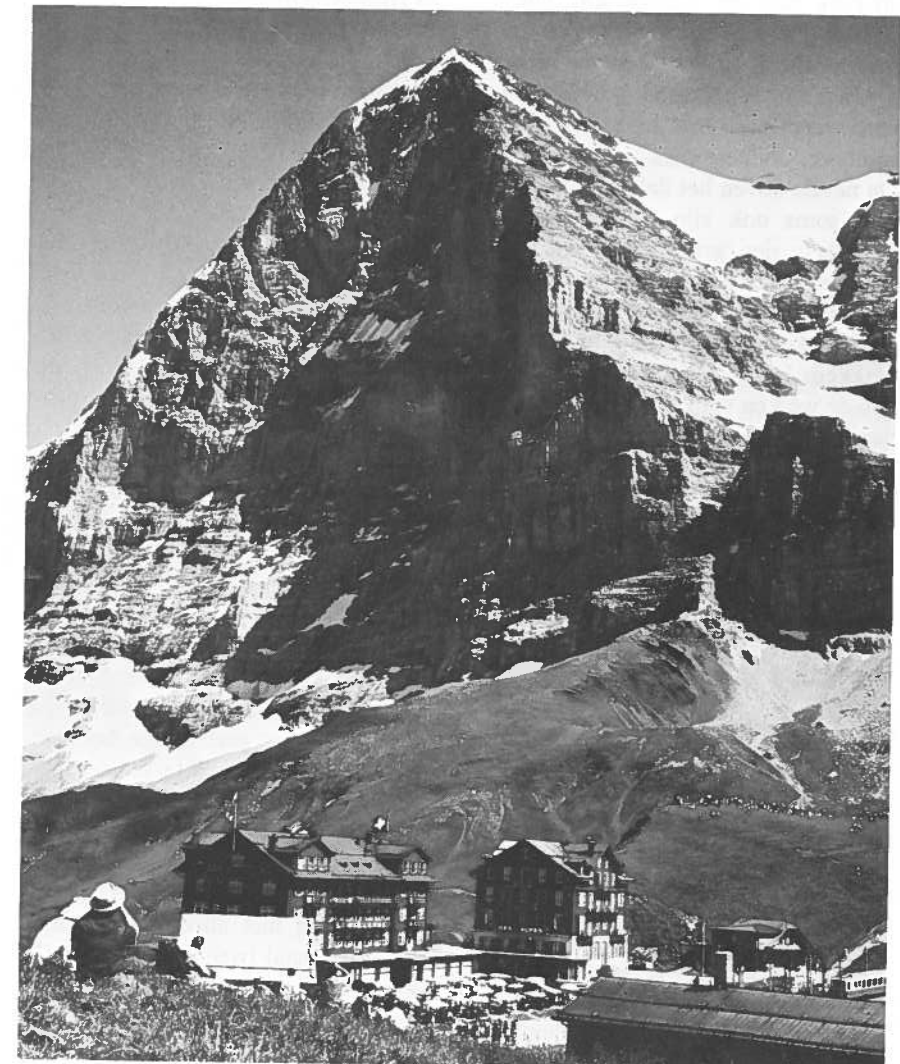
Omhoog door de Eiger-noordwand

Moeizaam ondersteunen Bas en een jongen me bij het afdalen van de drie sporten tellende trap van het tandrad-treintje. De regen gutst me over het hoofd, er is niet veel veranderd sinds we hier vier dagen geleden vertrokken, zelfs het pad naar de tent is nog altijd drassig. Ik draai me een laatste maal om naar de trein, waar iedereen zich verdringt achter de vensters, dan laat ik me tegen de heuvel opdragen. Terugkomen van de Eigerwand is ook niet alles.

Ik ben teruggekomen naar de lievelingsplekjes van mijn jeugd, voor het eerst na tien jaar, de cirkel is gesloten.

... maar nu zie ik je met een barometer aan de pols achter een grote kijker op een terrasje in Grindelwald naar de Eiger turen, en, net als in 1968, zie je er alleen maar geweldige wolkenpartijen uit de Noordzwitserse laagvlakten tegenaan kleven. Nou ja, misschien slaat het weer nog om, al verliezen we met de dag de hoop, dat er nog iets van terecht komt ...

Grindelwald: een aantal statige, oud-Zwiterse hotels omsingeld door een mozaïek van statige bruine Berner boerderijen en sappige fel groene weiden, losjes tegen de hellingen van de omliggende heuvels uitgestrooid. Hier en daar wordt het landschap onderbroken door een autoweg of door een tandradspoor, als een zwart lint

De Eiger-noordwand, gezien vanuit de Kleine Scheidegg in het Zwitserse Berner Oberland

door de ritmische opeenvolging van groene vlakken en bruine spikkels. Het dorp heeft niets alpiens in zich, het had even goed in de Jura, of in het Zwarte Woud kunnen liggen. Het vredige karakter van het landschap lijkt nergens te worden verstoord door de markante grilligheid van het hooggebergte. Misschien lijkt dit juist zo, omdat het contrast zo nabij ligt: van boven de heuvels aan de zuidzij-

de van het dorp rijst een brede muur van kalkrotsen en sneeuwvelden onheilspellend tot in het grauwe schuim van de regenwolken omhoog. Deze massa steen en ijs misstaat in deze omgeving als „een steen in een bloementuin”: het is de noordelijke afbreuk van de Eiger. Eenzaam slenter ik door de drukke hoofdstraat, bekijk mensen, sta minuten lang gehypnotiseerd voor etala-

ges. Sloom eet ik mijn taartje en ongeïnteresseerd blader ik in de krant op zoek naar een weerbericht. Dit is zo'n dag gevuld met twijfels en met rusteloosheid. Ik heb geen zin langer te wachten, een jaar is genoeg. Telkens wordt mijn blik gefixeerd op die sombere, donkere plek in de wolken. De nevels boven het dal scheuren uiteen, soms ook zijn de omliggende heuvels te zien, grillig draaien de wolken om elkaar en laten zo nu en dan een schelle straal zonlicht door, maar om de zuidelijke bergen blijven ze plakken. Het is alsof grote grijphan- den de wolken voor de Eiger vasthou- den.

Begin oversteek onder de Rote Fluh
Opname: Ronald Naar

Na twee maanden klimmen in het Wallis is het alsof hier weer iets van de fascinatie en de stoute streken van vroeger wordt terugbezorgd. Alsof de rust van de glooiende heuvels en de geringe dreiging van het gebergte iets vrijmaken, waardoor dat jongensachtige avontuur kan komen. En als of de aanmars over lange grashellingen en het rustige geluid van de galmende koeklokken minder innemend zijn dan die kille nachten temidden van rots en ijs en die rauwe klauterij-

en over opengereten gletsjers. Ik ben blij, dat ik ben teruggekomen naar de Lütschinetäler.

In een fotoalbum bladerend zagen wij gisteren de foto, waarop je met je vechtpet op onder je bureautje lag te slapen: jouw „zwaluwennest op de Eiger". Wie weet hang je er één de- zert dagen in werkelijkheid.

Boven me fonkelen sterren, die het profiel van de Eiger indrukwekkend tegen de inktzwarte hemel aftekenen. Het is volmaakt stil, er is geen geluid te horen. Onze wereld hebben we ge- reduceerd tot het schijnsel van onze koplampen op de met puin bezaaide ijsvlakke. Het is als een landschap na de slag, levenloos, koud, spannings- vol. Gehaast klauteren we tegen de gladde helling op.

Het klimmen in het duister valt niet mee. Elk overzicht op het terrein ver- dwijnt, elke karakteristieke vorm is vervlakt, alle reliëf lijkt verdwenen, alleen de geprononceerde vorm van de eerste pijler geeft enige houvast. Hijgend door het vlotte tempo gaat het hoger, dicht achtereen, kris-kras over de brokkelige rotsrichels.

We zijn zo geobsedeerd door het ter- rein, dat we aanvankelijk niet opmer- ken, dat we niet alleen in de wand zijn. Vier maal twee lichtjes naderen ons snel, dankbaar gebruikmakend van de door ons gevolgde weg. Twee lichtjes – het blijken Polen te zijn – schreeuwen ons vriendelijk toe. Ze klimmen nu reeds op stijgijsers en klauteren ons daardoor op de sneeuwvelden voorbij. Enigszins op- gelucht begroet ik beide klimmers, we zijn niet langer alleen in de wand.

Nog zien we in gedachten hoe je met je kleine, vale rugzak en je blinkend opgepoetste pickel op en neer tegen de steile bergpaden klauterde. De oude houten pickel heb je niet meer, er is een nieuwe moderne metalen voor gekomen. Het is alsof het ook zo

is gegaan met je belevenissen, waar- mee we elk contact hebben verloren. We proberen voor te stellen hoe je daar zo dadelijk klimt, langs die donkere, steile gevaarlijke wand.

We merken nauwelijks, dat het dag wordt, zo zijn we geconcentreerd op het voortklimmen. Een egaal grijs licht dringt door het wolkendek heen, het weer heeft zich opnieuw verslech- terd. Tegelijk met het bereiken van de „moeilijke spleet" kan de koplamp uit: we gaan aan het touw.

Al meteen bij de eerste moeilijkheden worden we geconfronteerd met de toestand waarin de wand dit seizoen verkeert. Zelfs hier plakt de sneeuw aan de rotsen, water sijpelt onophou- delijk door de spleten omlaag. De wand is nog sterk ingesneeuwd zoals normaal slechts in de wintermaan- den. Voor deze situatie hebben we bewust gekozen, omdat juist nu de steenslag minimaal is. Voor de ver- mindering van de objectieve gevaren zijn verhoogde moeilijkheden geko- men.

Niet lang na het verlaten van de standplaats ben ik doorweekt door het omlaagvallende water en door de plakken sneeuw, die – losgehakt door de Polen – als granaten op mijn rug- zak uitéenspatten. De rotsen zijn hier loodrecht tot overhangend en on- danks het restant van een „vast touw" vraagt de beklimming om for- se krachtsinspanning. Wanneer ik na deze twee lengtes het begin van de Hinterstoisser-traverse bereik, weet ik, dat deze beklimming het uiterste van ons zal vergen.

Reeds hier moeten we de stijgijsers aantrekken, de ijshamer wordt losge- gespt. Ongeveer honderd meter tra- verseren we schuin links omhoog voordat er weer, steil en verijsd, rot- sen onder de sneeuwlaag vandaan ko- men. Een lastige doorgang over ex- treem moeilijk gemengd terrein brengt ons aan het begin van de be-

roemde Hinterstoisser-traverse. Het is duidelijk, dat de omstandigheden deze anders relatief eenvoudig te be- klimmen rotsen tot op de grens van het mogelijke hebben getransfor- meerd. De zes alpinisten achter ons blijken ook tot die slotsom te zijn ge- komen: ze zijn aan de terugtocht be- gonnen.

Wat nu voor me ligt, vormt wel de meest gewaagde passage, die ik ooit ben tegengekomen. Een ongeveer vijftien graden steile met ijs be- dekte rotsplaat doet de doorgang

Bas aan de vaste touwen van de Hin- terstoisser-traverse

Opname: Ronald Naar

tegen het steile spoor naar de Kleine Scheidegg, mensen wandelen over het brede pad. Hier zijn we alleen, niemand weet, dat we hier klimmen. Al deze problemen moeten we zelf oplossen.

Het vormt een fantastische belevenis: het touw hangt in een grote boog naar Bas, boven me rijzen met ijspe- gels versierde overhangen op, onder me is niets dan lucht. Er zijn geen ha- ken, er zijn geen vaste touwen. Ik moet zelf – op zekerheid klimmend – met handen en voeten elke meter overwinnen. Wanneer ik op de stand- plaats aankom, besef ik, dat de weg terug is afgegrendeld.

Zelfs de anders relatief eenvoudige overhang onder het „zwaluwennest" levert enorme problemen op. Aardig aangeslagen bereik ik mijn eerste rustplaats. Het is twaalf uur en het begint zachtjes te sneeuwen. Bas staart somber voor zich uit. Ook hij ziet in, dat dit soort klimmen het ui- terste zal vergen. We maken er geen woorden over vuil, dat we doorgaan. „Zolang we ons niet laten intimide- ren, halen we het!" hadden we ge- zegd. Mistroostig kijk ik nu om me heen. Telkens weer weet deze ontoe- gankelijke, grillige wereld mijn aan- dacht te trekken: de structuren, ge- vormd door de barre weersomstan- digheden zijn ook zo veelvormig.

Verlaten plekken op aarde, waar ik

in mijn dromen ben gebleven om het laatste avontuur te stelen. Stille plaatsen, ver weg van alle drukte, heb ik gevonden hoog in mijn duistere noordwanden. Het zijn de overgebleven „witte plekken”, die ik in mijn hart wil intekenen. En alleen dat zijn nog de plaatsen, waaraan ik herinneringen, alleen voor mezelf, wil opbouwen. Samen of alleen, de keuze is essentieel, het resultaat identiek, wil ik proberen het lang vervlogene op te wekken uit vergeten plaatsen in mijn ziel.

Door ons aan een oud, gerafeld touw te laten zakken komen we op het eerste van de drie ijsvelden, die in het midden van de wand liggen ingebed. In hoog tempo klimmen we omhoog, maar het eenvoudige terrein duurt helaas maar kort. Al snel staan we voor de „ijs slang”, een honderdtwintig meter hoge ijsgeul, aanvankelijk tachtig graden steil, zich tenslotte oplossend in het grote tweede ijsveld, vijftig graden steil. Het ijs is hier niet meer zo solide als lager op de berg: zachte, papperige sneeuw, die in een dunne koek aan de rotsen plakt. Krampachtig klim ik omhoog, veertig meter zonder één tussenzekering, gespannen gadeslagen door Bas. Het bereiken van het tweede ijsveld lucht op. Eindelijk ligt gemakkelijk terrein voor ons. De eentonigheid is ons nu liever dan de zenuwslopende ijs passages onder ons. Als een stille groet leidt een ladder van tredjes tegen de gladde ijs spiegel op. Onze Poolse vrienden zien we niet meer, we zijn opgeslokt door de vallende sneeuw, die ons als een gordijn aan de omgeving onttrekt. Zachtjes glijden kleine poedersneeuw lawines omlaag, soms klinken kreten door de nevel tot ons door. De sfeer is vredig, dit heeft niets meer van een kille noordwand. Automatisch draaien we – zonder een haak te slaan – touw lengte op touw lengte af. Zekeren

doen we niet, als maar sneller gaat het. Dan plotseling houdt het op: in een nis gedwongen verspert een steile rotswand de weg.

Met zijn pickel diep in de sneeuw geslagen laat ik Bas op de standplaats achter, nadat ik mezelf met alle materiaal, de touwlussen, de drie ijshaken en de drie rotshaken, heb omgord. Al snel ben ik alleen, Bas is opgeslorpt door een wolk van dikke, traag omlaag dwarrelende sneeuwvlokken. Uiterst geconcentreerd klauter ik langs een overhang, dan via een steile, verijsde rotswand omhoog. Alle grepen en treden zitten onder een dikke laag donzige sneeuw verscholen, mijn stijgijsers raspen over de rotsen, moeizaam kom ik hoger. Dan houdt het op: een vijf meter hoge loodrechte sneeuwwand barricadeert de doorgang. Nu is het zoals bij mijn alleenbeklimmingen: hier moet ik zelf alle problemen oplossen.

Ik doe er een half uur over, maar wat betekent een half uur op een leven, wanneer het om het behoud ervan gaat. Bovengekomen barst ik in tranen uit: deze spanningen zijn bijna teveel.

Waarom dit soort beklimmings ondernemen, soms op de grens van hysterie? Is het om te beseffen hoeveel het leven waard is, wanneer men het bijna verliest? Is het een compensatie voor het geregelde leventje in Holland, een soort uitlaatklep? Ik betwijfel het, want hoe is het anders te verklaren, dat ik in de oefenrotsen in het geheel niet bereid ben enig risico te nemen, terwijl ik in de Alpen – zeker bij alleenbeklimmingen – dat wel ben. Ik vind in die kille noordwanden en bij mijn alleenbeklimmingen een wereld terug, waarin ik zelf mijn bestaan kan bepalen en zelf de keus kan maken specifiek die omgeving op een eigen wijze te ervaren. Zo vind ik ongevraagd, zonder dat ik

het wil, mijn belevenis over de kale rug van de hysterie. Het zijn de angsten via mezelf en vanuit het landschap, die als een katalysator het avontuur intensiveren. Door deze diepgang, geconcentreerd in een opvolging van beelden, opgeborgen in de herinnering, ben ik verzekerd van die peppil, heb ik geleerd mijn eigen geestelijke en lichamelijke kunnen af te schatten. Het is waarschijnlijk daarom dat ik dat aspect van de angst en hysterie accepteer. En ook niet meer dan dat.

Als Bas bij me is, staan we een tijd lang zwijzaam naast elkaar. Ieder heeft dit ogenblik op zijn manier beleefd, we zullen het niet eenvoudig vergeten. Deze problemen zijn niet meer te vergelijken met al het voorgaande, het doet elke component van de samenstelling tekort komen. Zo staan we minuten naast elkaar, volkomen leeg, zonder gedachten, voordat we de klim vervolgen.

Bovenop het „strijkijzer” houden we halt; de dag raakt aan haar einde. Op het ingesneeuwde „dodenbivak” willen we de nacht doorbrengen. Dit is de enige acceptabele plek op dit deel van de wand. Bas begint meteen met het uithakken van een plateau, fervente bivakkeerder als hij is. Met een brede glimlach op het gezicht graaft hij door tot we ruim naast elkaar kunnen zitten, en zelfs min of meer kunnen liggen.

Voor ik me heb ingericht, is hij met koken begonnen. Aan een oude haak heeft hij zijn zelf ontworpen brandertje opgehangen. Het snorrende geluid klinkt door de kalme avondlucht zoals de zee zomers na een windstille, warme dag haar golfjes op het rulle zand uitrolt. De atmosfeer is rustig, geen van beiden zijn we meer gespannen. Het bivak neemt iets van onze emoties weg. Zwijzaam zitten we naast elkaar, ieder geniet van het ver-

Het tweede ijsveld
Opname: Ronald Naar

het „normale leven” geen tijd toe gunt. Ik word er rustig door, relatieve spanningen en gevoelens. Niet graag zal ik het willen missen.

Ik herinner me dagen, warm en plakkerig als in een sauna, en andere, koud en guur, grauwe regenwolken langs de hemel voortgestuwd. En ook dagen, waarop ik niemand tegenkwam, toen ik over een hek klauterde om door het afgesloten deel van de duinen te rennen. Er zijn dan momenten, waarop ik bijna aan mijn existentialiteit als alpinist zal gaan twifelen, de uniciteit is dan labiel.

Bas duwt me wild wakker: „hé, schuif eens op, je hebt me onder de drup geduwd!” Hoe we ook heen en weer schuiven, overal valt water van de overhang omlaag. Onze donsacks en olifantenpoten zijn doorweekt, zodat elke isolerende werking is verdwenen. Ik ril van de kou.

Om ons is het aardedonker: het is opnieuw bewolkt. Over de noordpijler loeit de wind, echoot in de holle ketel, die de wand rondom de ijsvelden vormt. De belevenis wordt grimmer: er zijn geen lichtjes, waarnaar we kunnen kijken, het lichaam is ontevreden, we hebben het te koud om te slapen. Aan de nacht lijkt geen einde te komen.

re uitzicht over de kolkende wolkenmassa, die zich in de dalen van het Berner laagland nestelt. De zon schijnt er – haar stralen bundelend als een gouden fontein – overheen, – voor het eerst vandaag – in de wand. Onder ons vallen de ijsvelden in etappen steil omlaag, voordat het oog eindelijk rust vindt op de groene weiden twee kilometer lager. Het contrast tussen de kille, levenloze wand en de vriendelijke almen en, veel lager, het dorp, is enorm. Beneden kunnen we niet veel herkennen, de afstanden zijn te groot. Pas wanneer de lichtjes in het dorp, op de Scheidegg en door de automobilisten worden aangestoken, ervaren we dat daar mensen leven. We proberen ons voor te stellen hoe het leven beneden is, proberen contact te krijgen, iets van warmte op te vangen. Maar wij zijn in onze wereld en hebben nu afstand genomen tot het alledaagse, voor sentimenten is geen plaats.

Bas kookt onophoudelijk door. Ons menu is klein, maar wordt met liefde geserveerd: soep, aardappelpuree, thee, opnieuw soep, opnieuw puree, opnieuw thee. We voelen ons behaag-

lijk met het weinige, dat we hebben. We zijn blij, dat we bij deze omstandigheden zo hoog zijn gekomen, dat we een beetje opdrogen en dat onze honger is gestild. Toch wijkt de vreugde over hetgeen bereikt is snel voor de onzekerheid over hetgeen nog gaat komen. We weten, dat dit jaar niemand hoger is gekomen dan het vierde ijsveld. Zal de vele sneeuw daar elke doorgang versperren?

Wanneer ik opschrik, doordat mijn zelfzekering zich met een ruk strak trekt, is het al lang donker. Ik moet in slaap gevallen zijn en ben van mijn ruchtje afgegeleden. Bas ronkt zachtjes, met zijn hoofd rust hij tegen mijn schouder. Soms voel ik hem rillen van koude.

Vanmiddag ben ik aan het strand geweest, urenlang rennend over het rulle zand, luisterend naar het ruisen van de halmen en het brommen van de golven. De zon scheerde haar stralen laag over het water, ik moest er telkens naar kijken, verzonken in andere verre horizonnen. In die eenzame uren kan ik verwerken, waar

Ik moet weer in slaap zijn gevallen, want wanneer ik door het zachtjes brullende geluid van de brander opschrik, komt grauw, grijs licht door de wolken. De tweede dag in de wand is aangebroken, waarin we de moeilijkste delen van de beklimming moeten passeren. Voor het koken nemen we niet veel tijd, we branden van ongeduld, we willen ons bewegen om warmer te worden.

Het derde ijsveld en de eerste honderd meter van de „rotsbrug” liggen snel onder ons. Dan wordt het moeilijker en – toch nog onverwacht – rijst de „watervalschoorsteen” steil, verijsd, nagenoeg onbeklimbaar, boven ons op. Vanaf hun bivakplaats roepen de Polen ons toe, dat ze deze doorgang rechts hebben omklommen. Ze hebben er vier uur over gedaan, vier uur voor dertig meter klimmen! Wanneer ik mijn stijgijs uitrek om hun variant te proberen, zie ik plots één van de attributen in de diepte verdwijnen. Ik sta verstijfd, weet mezelf tussen hysterisch huilen en verbitterd schelden.

Bas verbreekt de apathie: „laat me zakken, misschien ligt ie ergens.” Maar zelfs nadat ik hem tachtig meter aan het touw heb laten zakken, heeft hij niets gevonden. „Dan maar op één klimijzer door,” denk ik. Uit woede probeer ik niet verder langs de Poolse variant omhoog te komen, maar laat me aan het touw tot onder de schoorsteen zakken. Niets doe ik liever dan mijn fout op dit extreem lastige terrein te herstellen. En lastig is het, al gelijk bij de eerste stappen. Alsof de rotsen met groene zeep zijn ingesmeerd zo belemmeren de plakken verse sneeuw elke voetsteun. Vanaf het dak halverwege de schoorsteen vallen onophoudelijk waterdruppels omlaag, een gordijn van ijspegels belemmert er het voortklimmen. Met mijn hamer moet ik ze één voor één weggakken, het vraagt om

enorme inspanning. Hangend in twee in oude haken gehangen lussen kom ik horizontaal onder het dak te bungelen.

Wat er nu gebeurt, kan ik als een film navertellen. Ik weet niet of deze scène tien seconden of tien minuten in beslag neemt, het enige wat is bijgebleven zijn de beelden van de handelingen, de tijdsduur is tot in het on-eindige uitgerekt. Op zeker moment vat ik moed om het verijsde dak te beklimmen. Ik neem een haak in de mond, richt me op, sla de haak in een met ijs gevulde barst boven het dak, hang een lus erin, richt me opnieuw op, zie hoe de haak zich uit de spleet werkt en hoe een volgende haak veel te ver boven me in het tweede dak is geslagen, pak mijn pickel en steek deze door het oog van die haak. Op hetzelfde ogenblik schiet mijn haak eruit en kom ik met mijn volle gewicht aan de pickel te hangen. Ik musketonneer de haak, rust even uit, en zie . . . dat de rotsen rond de haak openbarsten. Met mijn laatste krachten werk ik me langs het tweede dak omhoog. Eindelijk kan ik uitblazen, het lijkt wel alsof ik in de tussentijd niet heb geademd, nergens aan heb moeten denken. Er is één leegte rondom me.

Nooit eerder heb ik zo verbeterd om een klimpassage gevochten, nooit eerder ook hebben wanhoopsmoed en routine elkaar zo zeer aangevuld. Nooit eerder?

... een sneeuwstorm joeg nagenoeg onophoudelijk over de lange, gekartelde verbindingsgraat tussen Täschhorn en Dom. De kam was helemaal wit, op elke rots leek de poedersneeuw in champignonvorm te groeien, het voortgaan vergde het uiterste van me, en, doordat ik alléén klom, vroeg het om meer kracht dan wanneer een touw enige veiligheid had

kunnen garanderen. Ik besepte, dat er geen weg terug was . . . Toen de hut in zicht kwam – ik was inmiddels vier dagen op weg –, stroomden tranen van ontroering me over de wangen. De waard stond me op te wachten, maar ik was niet meer in staat op normale wijze te praten. Harde dagen vergeet je niet zo maar en eenzame avonturen evenmin.

Een touw valt ritselend langs de wand. Eén van de Poolse klimmers komt abseilend over de rand van de „rotsbrug”, zijn gezicht is dik van vermoeidheid en uitputting. Ze zijn er – naar het blijkt – net als een Schotse en een Zwitserse touwgroep eerder dit jaar niet in geslaagd de doorgang tot de „godentraverse” te passeren. Sufgeklimmen hebben ze gisteren op het derde ijsveld hun rugzak met voedsel en bivakuitrusting laten vallen. De nacht moet voor hen een ware marteling zijn geweest. Juist nu ben ik blij, dat we ons niet door hun kamikazetempo hebben laten ophitsen. Zij vervolgen de afdaling en – zonder een woord erover te wisselen – besluiten Bas en ik door te gaan. Met een brede pas bereik ik een steile, besneeuwde rotsrib, waar ik krampachtig ineengedoken overheen klauter, slechts met nagels en stijgijszerpunten de geringe steunpunten aftastend.

Dit vervolg van de „rotsbrug” is al niet eenvoudiger: de Poolse voor klimmer had er drie uur en vier „vrije vallen” voor nodig om te passeren. Een dunne laag ijsglazuur overdekt de gladde rotsen, zodat ik gedwongen ben Bas zijn klimijzer over te nemen. Het is reeds in de middag, door het verlies van het stijgijs zijn we al genoeg tijd verloren: er valt heel wat goed te maken.

Snel klauter ik over het verraderlijke terrein hoger. Grote plakken ijs breken van de rotsen en vallen rinkelend omlaag. Het is het enige geluid met

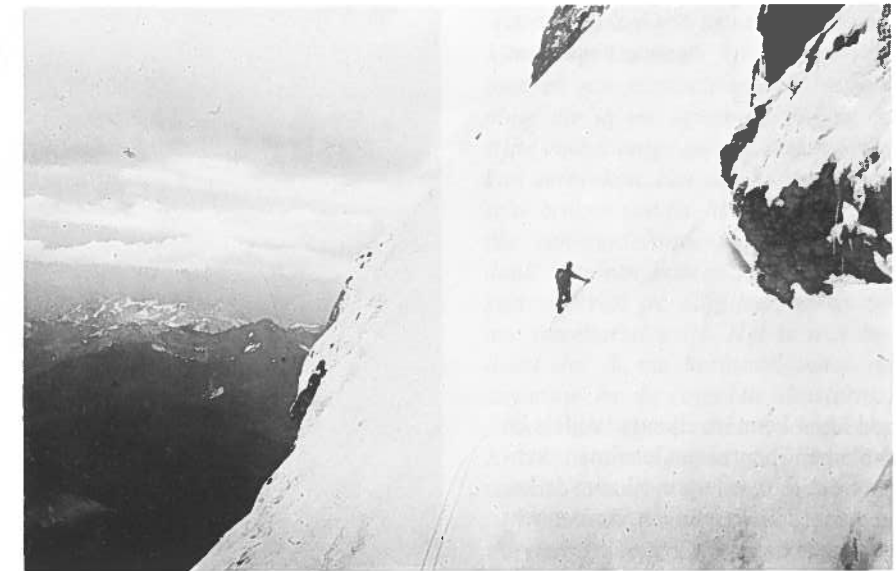
Het derde ijsveld
Opname: Ronald Naar

mijn schorre gehijg, dat koud galmt in de kleine holle ruimte, die tussen de overhang en de wand is. Het mengsel van klanken en geluiden doet het voortklimmen nog grimmiger lijken.

Tenslotte eindigt de „rotsbrug” in de karakteristieke „ijscorniche”. Waterdruppels stromen onophoudelijk langs het traliewerk van ijsstalactieten, die de overhang vormen, omlaag. Als ik Bas op de standplaats vlak onder dit bolwerk achterlaat, weet ik niet hoe hierop te komen. IJshaken slaan gaat niet, omdat deze op de rotsen onder de dunne laag afketsen. Pasje voor pasje – zonder één tussenzekering – gaat het hoger, achteroverhangend aan hamer en pickel. Voorzichtig, elke te heftige beweging vermijdsend, hak ik pegels en ijsbulten weg. Stap voor stap, soms maar vijf centimeter per beweging aan hoogte winnend, kom ik op de corniche: het vierde ijsveld is bereikt!

Door de kille nis, waarin het ijsveld ligt ingebed, klimmen we zwijzaam hoger. Na een korte ijsklim en een hachelijke traverse over de „brokkelige richel” bereiken we de sleutelpassage van de noordwand: een dertig meter hoge loodrechte rotswand, die toegang tot de „godentraverse” geeft.

Ook hier zijn de rotsen nog met sneeuw en ijs bedekt, water stroomt door de barsten omlaag, grepen en treden zitten verscholen. Ik weet, dat

na deze passage de grote moeilijkheden zijn afgelopen, nog éénmaal moet ik me opladen. Moeizaam klim ik langs de loodrechte, soms overhangende rotswand omhoog, water gutst door mijn mouwen naar binnen, voel ik over mijn buik, langs mijn benen in mijn schoenen stromen. De kou doet de spieren verstrammen en verkrampen, ik moet mijn laatste krachten inzetten. Vaak aarzelend, met de moed der wanhoop, klauter ik hoger en hoger . . . en na een laatste overhang sta ik plots op de „godentraverse”!

Ik jodel van vreugde: de weg naar de top ligt open! Maar ik ben aan het eind van mijn krachten. Bas laat ik zoals in de „watervalschoorsteen” met prusiktouwjes langs het gefixeerde touw volgen. Energie om hem te helpen heb ik niet meer. Minutenlang zit ik apathisch op de rotsknobbel, kijk versuft naar de langsdwarrelende sneeuw. Ten slotte hervind ik wat energie om aan het in het harde ijs uithakken van een bivakplaats te beginnen.

Wanneer Bas bij me is, neemt hij het

karwei over. De ontstane richel helt licht door de rotsachtige ondergrond en ligt bovendien geëxponeerd in de wind: het belooft een harde nacht te worden. Maar ook hier richt Bas zich zo goed mogelijk in. In de beschutting van de bivakzak begint hij met koken, alhoewel er niet veel meer is. Water heeft nagenoeg alles in de rugzak onbruikbaar gemaakt, mijn donskleding is doorweekt en ook ikzelf ben tot de laatste draad nat. We rillen nagenoeg onafgebroken, laten in gehurkte positie het hoofd teneergeslagen voorover hangen, we hebben geen kracht meer om overeind te zitten.

Hagelstenen rollen over de bivakzak, bliksemflitsen verlichten de omgeving fel, gerommel klinkt van achter de westelijke graat: het weer heeft zich verder verslechterd. Na alle inspanningen en emoties van vandaag doet de rust van het bivak bijna beklemmend aan.

Onzekere uren volgen, we slapen niet en we praten niet. Ieder heeft zijn eigen gedachten, alhoewel het voor de één géén vraag is waaraan de ander denkt. Daarvoor hebben we elkaar te

goed leren kennen, elkaars twijfels en problemen bepraat. Geheimen kennen we niet meer voor elkaar, de karige woordenwisselingen deze nacht bevestigen dat.

Kort na middernacht klaart het op, sterren fonkelen aan de hemel. Eindelijk zien we weer wat van de omgeving; het maan- en sterrenlicht legt een prachtige crèmekleurige gloed over de heuvels, lichtjes flikkeren in het dal, en ook hogerop bij de bergstations van de First, de Scheideggs, Schilthorn, Männlichen en Scheinige Platte. En dan komt langzaam van onder de nevel de eindeloze lichtjesszee rondom het Meer van Thun, dat als een zwarte put in het landschap priemt. Zelfs kan ik aan de noordoostelijke horizon het licht bovenop de Pilatus zien en, daarachter, als een inktvis uitgevouwen tussen de heuvels, het Vierwoudstedenmeer. Mijn gedachten probeer ik te concentreren op die plekjes, kleine vakjes in mijn geheugen. Maar de prettige herinneringen worden geweerd door de lichamelijke onvrede: het is het lijf dat vecht tegen de geest. Het is alsof ik geen gevoelens meer kan beleven, alsof mijn hart is bevroren. Gespannen wacht ik op het eerste ochtendlicht.

Wanneer de derde dag aanbreekt, is er niet veel van het uitzicht over. Een nieuwe onweersbui rommelt achter de westgraat, sneeuwvlokken worden

voor de wand voortgejaagd. Verstijfd en onhandig stouwen we onze spulletjes in de rugzakken. Zonder te eten vervolgen we de klim. We willen door, we zijn nat en vermoeid: de lol is er af.

We nemen het zekere voor het onzekere, hevelen nu na elke touwlengte het stijgijs over, zodat we allebei de gewaagde lengtes van de „godentraverse” met twee klimijzers onder de voeten kunnen afleggen. Behoedzaam tastend met de stijgijspunten onder de donzige laag poedersneeuw steken we de lange richel over. De rotsen zijn hier kapot verweerd en maken elk gevoel van zekerheid tot een desillusie. Alle restanten van voorgaande beklimmingen komen als een hand uit de hemel, want ikzelf heb geen rotshaak meer aan mijn gordel hangen.

De laatste lengte tot de „spin” is uiterst gewaagd: loodrechte, verrotte rotsen, boven en onder ons niets dan lucht. Met de voorste punten van de klimijzers, mijn „voelsprietten”, graaf ik de verse sneeuw van de richels en met mijn handen tast ik greep voor

greep op stabiliteit af. Ik weet, dat dit waarschijnlijk de laatste passage is, waarbij één val meteen zo fataal kan zijn. Ik klim als een balletdanser over een met eieren bezaaide vloer. Ook Bas beseft het: hij volgt voortreffelijk. Met zijn wilskracht en bravour compenseert hij zijn gebrek aan ervaring bij dit soort ondernemingen.

De „spin” vormt slechts een schakel tot de kasteelvormige opbouw van pijlers, geulen en torens, die de „uitgangsspleet” vormt. Alle tentakelachtige sneeuwarmen leiden tot de poorten van dit barokke obstakel. De vormen en structuren blijken van hier veel complexer dan via de kijker op de Scheidegg, vanuit de „spin” ook is het niet meteen duidelijk hoe het hoger moet. We volgen de meest geprononceerde sneeuwgeul, die na enige tijd in een watervalachtige aaneenrijging van ijspilaren verdwijnt. Dit moet de plaats zijn, waar normaliter de „zwarte rotsen” het begin van de „uitgangsspleten” markeren. Nu is er niets meer dan een bizarre ijsconcave.

Na al het voorgaande ben ik min of

meer immuun voor dit soort bolwerken geworden. Voorzichtig de knieën wegdraaiend, balancerend aan pickel en hamer, mijn voeten uitspreidend klauter ik over de dunne glazuurlaag hoger. De omgeving van grillige ijsformaties werkt inspirerend, zelden ben ik in zo’n mooi en toch ook afwijzend landschap van ijspegels en sneeuwuren geweest of het moet bij het derde kamp in de westwand van de Istor-o-Nal zijn geweest. Nooit eerder ook heb ik me dermate van tegenslagen kunnen herstellen.

Vlot klimmen we hoger, geroutineerd als we zijn geworden in het nahijzen van het stijgijs. Na de „kwartspleet” neemt de wand voor het eerst in steilte af, nu ook kunnen we voor het eerst een korte rust inlassen. We voelen de hete adem van de tijd in onze nek, willen we vandaag nog uit de wand komen.

We vervolgen via een natte, onsolide sneeuwgeul. Meestal klimmen we tegelijk, dan weer zekeren we korte stukken. Bescheen de zon ons aanvankelijk op het Corti-bivak, nu draaien en kolken nevels voor de enorme leegte, die tussen ons en de Scheidegg in de diepte is. Van hoog boven me klinkt een donker, monotoon gebrom: een storm speelt orgel rond de sculpturen van de graat. En dan plots zijn we weer afgesloten van de wereld door een dicht geweven web van pluisgrote sneeuwvlokken. Zwaar hijgend spoor ik mijn heupdiepe stappen in de wittige massa van het topsneeuwveld. Eerst nu beseft ik dat het grootste karwei is gelukt, tranen van vreugde, de ontlading van vijftien angstige uren, stromen me over de wangen. Nog eenmaal kijk ik om naar het donkere gat in de wolken...

En wie heeft het ooit over de Eiger met betrekking tot haar uitzicht gehad? Ik kan het me niet herinneren.

Vergeeten mensen de schoonheid ten koste van de ellende en de pijn. De telkens weer adembenemende doorkijkjes op het laagland, vanuit de schaduw op het zonbeschenen groen in de diepte, duizenden meters lager, het niet in woorden terug te rekenen contrast, het vormt de identificatie met de Eiger. Wie vanaf de bloemenweide onder de Faulhorn naar die sombere kolos van steen en ijs aan de overzijde van het dal omhoog kijkt, is even impotent die kille wereld te begrijpen en te ervaren als de beklimmer van de wand die kleurige bloemenwereld beneden hem. Juist door dit contrast heb ik beseft,

Blik vanuit de westkam in de Noordwand

Opname: Ton Couperus

waarom ik juist door deze wanden van de eeuwige schaduw wordt aangetrokken. Zijn de weiden niet kleuriger bij de terugkeer, geniet ik niet intenser van het leven en van de vriendschap, komt de vreugde niet van heel erg diep uit het hart?

Als ik nu terugdenk aan onze beklimming, dan zijn het niet de momenten van vermoeidheid en inspanning, die in me opkomen. Het is de stilte en het enige geluid, dat de stilte kan verbreken, dat van het mechanische breken van ijs, het omlaagschuiven van verse sneeuw als een stofdoek over een houten tafel, het kille knarsen van de stijgijspunten op het weerbarstige ijs. Het is niet het licht, dat ik me herinner, maar de schaduw én de complete duisternis, fonkelende witte puntjes in de diepte. En het is de vreugde, de blijdschap van dikke stroperige tranen, de tevreden glimlach, en – niet in het minst – de vriendschap, waarbij zonder veel woorden het spectrum van gevoelens aan de horizon prijkt.

... Wie weet hang je er één dezer dagen in werkelijkheid...

Op de graat aangekomen beukt de storm me met volle kracht in het gezicht, sneeuwvlokken worden horizontaal voortgedreven. De koude striemt me door mijn jack, ijs klontert zich vast op mijn ongeschoren gezicht. De ademhaling gaat moeilijk, nergens is er een plekje beschut tegen de meedogenloze orkaan: op de zuidwand, op de westwand, overal stormt het. Op handen en voeten klauter ik hoger, alle ledematen zijn verstramd, elke beweging gaat stroef en onhandig. Gehaast – opgejaagd door de zinloze hoop op beschutting – volg ik de vage resten van voetstappen op de Mittelegraat in de richting van de Eigertop. Veel zicht heb ik niet meer: de nacht valt langzaam in. Een derde bivak, hoe beklemmend het idee ook is, lijkt onvermijdelijk. Ik weet, dat ons avontuur nog niet is afgelopen.

Ik betwijfel zelfs of er ooit een einde aan zal komen.

Ronald Naar